

Plan voor geïmporteerde houtpellets nodig

Martien Visser: "Zonder biomassa had Nederland in 2016 slechts 2.2% hernieuwbare energie"

22 november 2017 Energiepodium.nl

Het kabinet gaat na circa 2025 stoppen met de subsidie voor het meestoken van houtpellets in kolencentrales. Ons nationale percentage hernieuwbare energie daalt daardoor met 1.2 procentpunt. Bovendien stijgt de Nederlandse CO₂-emissie met 3 megaton, aangenomen dat de houtpellets worden vervangen door aardgas. Toch heeft het kabinetsplan weinig kritiek gekregen.

Energie uit biomassa is namelijk niet populair. Milieudefensie schrijft op haar website: "Onze energie 100% duurzaam, veilig en eerlijk? Dat kan met wind, zon en aardwarmte". Geen woord over biomassa. Ook anderen zijn kritisch. De NGO's hebben al aangegeven dat er over eventuele verlenging van meestoken met hen niet te praten valt. De zorgen over de duurzaamheid van biomassa zijn begrijpelijk. Tegelijk hebben we als taak onze CO₂-emissies te elimineren. Biomassa kan daar, mits op verstandige (lees: duurzame) wijze geoogst, een belangrijke rol in spelen

Biomassa vormt met 80 petajoule het leeuwendeel van de huidige Nederlandse hernieuwbare energie. Zonder biomassa zou Nederland in 2016 slechts 2.2% hernieuwbare energie scoren. Met biomassa is dat 6%. Typisch Nederland hoor ik u denken; altijd voor een dubbeltje op de eerste rang. Kunnen we geen voorbeeld nemen aan Duitsland en Denemarken met 15% en zelfs 30% hernieuwbare energie?

Echter, ook in Duitsland en Denemarken bestaat tweederde van de hernieuwbare energie uit biomassa. Duitsland produceert jaarlijks 10 miljard kubieke meter biogas en houtkachels zijn niet aan te slepen, mede omdat daarmee dure huisbrandolie kan worden uitgespaard. En in Denemarken wordt biomassa gebruikt voor de warmtenetten. Verrast? Voor de totale EU geldt eveneens dat tweederde van de hernieuwbare energie uit biomassa bestaat. Waterkracht en wind doen elk 12%, zon 6%.

"De energietransitie is niet alleen maar leuk."

Het PBL heeft in haar '[Verkenning van Klimaatdoelen](#)' twaalf scenario's onderzocht waarmee de Nederlandse CO₂-emissie in 2050 met 95% wordt verminderd. Het basisscenario gaat uit van 400 petajoule biomassa voor Nederland. Het PBL heeft ook scenario's met meer (700 petajoule) en minder (250 petajoule) biomassa onderzocht. Het PBL concludeert dat de kosten van de energietransitie fors hoger zijn naarmate we minder biomassa in onze energiemix stoppen. Het verschil in maatschappelijke kosten tussen het maximum en het minimum biomassa scenario bedraagt maar liefst € 2500 per huishouden per jaar. Voldoende om het maatschappelijk draagvlak voor de energietransitie fors te ondergraven. En let wel: het minimum biomassa scenario van het PBL bevat 3x zoveel biomassa als nu. Overigens geeft het PBL aan dat we in 2050 ook veel CO₂-opslag nodig hebben. De energietransitie is niet alleen maar leuk.

Uiteraard is het onmogelijk de verre toekomst te voorspellen. Misschien komen er technologische doorbraken waardoor er in 2050 minder biomassa nodig is. Zo droom ik er wel eens van dat we de CO₂ straks gewoon uit de lucht gaan filteren. En mijn studenten houd ik voor dat ze eenvoudig multimiljardair kunnen worden: ze hoeven slechts een kleine, lichtgewicht en goedkope accu uit te vinden. Daarop wachten, terwijl we ondertussen elke dag CO₂ de lucht in blazen, is moreel

echter niet goed te praten. Nederland zal zich er daarom op moeten voorbereiden dat ze veel biomassa nodig heeft.

Nu is Denemarken een agrarische samenleving (130 inwoners per vierkante kilometer) en Nederland dichtbevolkt (410 per vierkante kilometer). Nederland is daarom op import van biomassa aangewezen. Bijvoorbeeld uit dunbevolkte landen. Daarbij is het essentieel dat die landen hun biomassa duurzaam produceren, oogsten en verwerken. En dat het duurzaam naar Nederland wordt getransporteerd. Een systeem met certificering kan helpen.

Komende jaren gaat Nederland jaarlijks 60 petajoule houtpellets importeren om mee te stoken, voldoende voor 25 petajoule hernieuwbare elektriciteit. Zonder aanvullende maatregelen zal deze importstroom na 2025 stoppen, omdat de subsidies voor meestoken worden beëindigd. Dat lijkt me niet slim, want we hebben geïmporteerde biomassa nodig als we onze CO₂-emissie willen elimineren. Beter lijkt het me onze import van houtpellets te behouden, inclusief de daarbij ontwikkelde logistiek. We moeten dan op zoek naar een alternatieve aanwending van de houtpellets.

Uiteraard kan Nederland de houtpellets gaan inzetten als grondstof voor de industrie. Veel van die processen moeten echter nog ontworpen worden, 2025 is dichtbij en bovendien is 60 petajoule nogal veel. We kunnen ook een miljoen woningen van pelletkachels gaan voorzien en het gebruik van houtpellets in open haarden gaan stimuleren. Bijvoorbeeld door aardgas erg duur te maken. Maar dat leidt tot overlast in onze steden en dorpen. Denk aan fijnstof.

Een goed alternatief is de 60 petajoule houtpellets vanaf 2025 om te zetten in groen gas. Dat kan industriële schaal inclusief filters voor fijnstof en dergelijke. Met de 1,5 miljard kubieke meter groen gas die dat oplevert kunnen dan ruim 1 miljoen woningen CO₂-vrij worden gemaakt. En wanneer we kiezen om woningen hybride warmtepompen te geven, zelfs 3 miljoen. Daarmee winnen we tijd die we kunnen gebruiken om onze woningvoorraad stelselmatig energiezuinig of energieneutraal te maken. Parallel daaraan kan deze biomassastroom in steeds grotere mate worden ingezet als grondstof voor onze industrie.

De omzetting van houtpellets in groen gas vereist een of meerdere vergassingsinstallaties. Het businessmodel van de Gate LNG terminal is daarbij handig. In die terminal kunnen concurrerende marktpartijen ruimte huren. Vervolgens kunnen ze op de wereldmarkt LNG inkopen, wat door Gate voor hen wordt omgezet in gas, dat ze aan hun klanten kunnen verkopen. Evenzo kunnen concurrerende marktpartijen in dit model op de wereldmarkt duurzame (gecertificeerde!) houtpellets kopen, dat in een vergassingsterminal wordt omgezet naar (groen) gas, dat ze aan hun klanten kunnen verkopen of bijvoorbeeld kunnen inzetten als groene back-up in de elektriciteitscentrales.

Ik doe een oproep aan de partijen in het Energieakkoord 2.0 om een plan te maken voor het hergebruik van de geïmporteerde (gecertificeerde) houtpellets. Wat mij betreft wordt dat groen gas, zoals hierboven aangegeven. Alternatieven zijn wat mij betreft ook prima. Als dat plan er maar snel komt.

Martien Visser is lector energietransitie & netintegratie, Hanzehogeschool Groningen en Manager Corporate Strategy bij Gasunie.